

Onor. Biblioteca Universităţii din Cluj Sibiu

Hirlap

Megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
vezetésével

Ziarul Comunităţii Maghiare din România
A Romániai Magyar Népközösség lapja

A Magyar Nemzeti Hírlap 1942. évi 934. (938) számú
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

szövetségesek egymás között

A világpolitikai helyzet alakulása meglepő irányba fordult. Mindenki azt várta volna, hogy minél tovább húzódik a háború, minél több népet minél totálisabban vonja a szembenálló szövetségi rendszerek valamelyikébe, annál világosabban rajzolódik ki a frontok, annál határozottabb körvonalakban kristályosodnak ki az álláspontok. A valóságban azonban éppen az ellenkezője történt: nagy világszínház népekbeli álló közönsége mind gyakrabban találja magát szemben olyan politikai állásfoglalásokkal, melyekről a kívülálló alig tudja megállapítani, mely irányban melyik fél javára irányulnak.

Ezt a különös problémát rendszerint a korlátolt függetlenségű népek mozgalmai vetik fel: olyan népek törekvései, melyek a tengelyhatalmakkal szembenálló szövetségi rendszer erejének gyengülését saját nemzeti céljaik érdekében szeretnék kihasználni, anélkül azonban, hogy a hatalmi egyezmény tagállamaihoz szükségszerűleg beledni igyekeznének és a fasiszta, a nemzetiszocialista népek vagy a japán álláspont iránt különös rokonszenvet mutatnának. Ha birtokában lennének a teljes nemzeti függetlenségnek és politikai függetlenségnek, melytől most minden kénytelenek, talán a szigorú értelemben vett semmisség álláspontjára helyezkednének, jelenlegi helyzetben azonban nem áll más választás előttük, mint a háború és forradalom között ingadozva, közbeeső megoldásokat keresni és gyakran olyan diplomáciai, illetve katonai lépésekre támaszkodni, melyek nemzeti és politikai céljaikkal nem egyszer ellentétben állóknak látszanak. Itt sorozatosan a jelenlegi brit birodalmi politika két gyújtópontjára, Egyiptomra és Indiára kell gondolnunk és azokra népekre, melyek politikai magatartásukban indiai és egyiptomi befolyásokhoz igazodnak.

Különösen jellemző a Wafd-párt állásfoglalása: a nacionalizmus erejével ható uralomrajutás után első ténykedése az a bejelentése volt, hogy Egyiptom változatlanul Angliával való szövetség alapján áll, de egyben annak a követeléseinek is kifejezést adott, hogy Sir Oliver Lytteltonnak a londoni háborús kabinetbe való behívása után a külügyi miniszter helyének Kairóban betöltésére kell ragaszkodni. Nahas pasa miniszterelnök elég világosan bejelentette: „Egy brit miniszternek Kairóban való állandó jelenléte nem egyeztethető össze az egyiptomi állam szuverenitásával.” Nahas pasa annak az intranzigens egyiptomi nacionalizmusnak képviselője és vezére, melynek működésének természetesen elsősorban Anglia ellen irányul, mert hiszen Anglia az egyedüli akadály annak, hogy Egyiptom állami szuverenitását gyakorolhassa és teljes nemzeti szabadságát elérhesse. Bármilyen szolidaritásnak mutatja is magát Egyiptom Angliával szemben, kétségtelenül lehet tartani, hogy Angliának adott politikai helyzetéből feladot gyengességét kihasználva, a Wafd-párt egyetlen alkalmat sem fog elmulasztani, hogy az angol befolyást Egyiptomból lépésről-lépésre kiküszöbölje.

Az iraki zavargások és az állandó iráni válság hasonló képet mutat, azzal a különbséggel, hogy Iránban a korszakos erők, akik a maguk brutális módján „egész iráknak” akarnak végezni és ezzel maguk ellen hívják ki a nemzetellenes erőt.

Az indiai események és Csang-Kaj-Sek indiai utazásának céljai és eredményei sok találgatásra és ellenmondó értékelésekre adtak alkalmat, de a helyzet alapvető vonalai világosak. Bose, aki mögött milliók és milliók sorakoznak, ellenzékben van Gandhival, a kongresszus visszalépett zéróval. Azonban akár Bose, akár Nehru fogja az indiai bontakozás irányvonalait megszabni, Anglia számára egyik esetben sem kedvezőek a kilátások. Nehru is megathatatlan nacionalista és a jelek szerint ő is elszánta magát arra, hogy a jelenlegi pártatlan alkalmat az indiai szabadság javára aknázza ki. Bármelyik oldalhoz esatlakozzék is, mindig Indiáért és sohasem Angliáért fog harcolni. Sir Stafford Cripps, akit Churchill a dominiumi kormány magában nem sok lelkesítő hatással kecségtől ígértével küldött Indiába, erről eddigi tárgyalásai során személyes tapasztalatokból is meggyőződhetett.

Am végül Csang-Kaj-Sek magatartása is kezd Angliának kedvezőtlen színezetet ölteni. Csang-Kaj-Sek indiai szövetsége ugyan és háborút visel Japánnal, azonban ez sem tudja vele az angol-amerikai koncepcióktól való megszabadulásra irányuló természetes kínai érkevéseket feleltetni. Félzsidó harci az idegenek ellen vivni és így többek között a nem-egyenlő jogosság állata ellen is melyben a versailles-i erőök túrják Kínát. „ajjon nem elgondolkodtató tünete, hogy Csang-Kaj-Sek, Churchill és Roosevelt „szövetséges”, az indiai népekhez nézett hiáltványban annak a reményének adott kifejezést, hogy Nagybritannia megajándékozta Indiát a szabadsággal, „miejelőtt még felmerülne a szükség, hogy erre szíves kényszerítsék?”

A teljes nemzeti szabadságukért és teljes politikai

gazdasági és kulturális függetlenségükért küzdő nemzetek világmozgalma mind kézzelfoghatóbb bizonyossága annak a fételnek, melyet az angol-német megegyezés egyik legfőbb argumentumaként német részről már a háború kitörése előtt többször kimondtak: Az angol világbirodalmi valószínűleg szét lehet zúzni, — egyet azonban kétségtelenül nem lehet: örökölni.

ROHAN KÁROLY ANTAL HERCEG (Berlin)

Amerika kétszínű játéka

Lázadás Szíriában az áruló franciák ellen

Roosevelt követet tart Vichyben, de ugyanakkor elismeri a francia lázadók függetlenségét

Francia politikai körökben kinos feltűnést keltett, hogy Roosevelt elnök révén az Egyesült Államok elismerték De Gaulle, a hazaárulónak nyilvánított pártitűt francia tábornok ellenőrzése alatt álló francia afrikai területeket és ugyanakkor De Gaulle tábornokhoz Roosevelt elküldte megbízottját is. Ezek a francia körök ebben azt látják, hogy az Egyesült Államok ezzel a maguk részéről törvényesítették De Gaulle pártitűtését és azt saját céljaikra kívánják felhasználni.

A francia hivatalos körök álláspontját tükrözik vissza az erre vonatkozó Rador jelentések. Párisból jelenti a Rador: A gaullel Afrikának Roosevelt elnök által történt elismerését méltatva az egyik francia lap megállapítja, hogy Franciaország most két lehetőség előtt áll.

A fegyverszünet aláírásával Franciaország

lemondott arról, hogy a gyarmatokon folytassa a háborút.

Franciaország ma nem tudja megakadályozni előző elhatározását, azonban elképzelhető, hogy Roosevelt elnök képviselje legyen a francia államfőnél akredenciált nagykövettel és ugyanakkor a lázadók mellett is legyen egy képviselője? A verduni győztes vajjon megengedheti-e, hogy ugyanugy kezeljék, mint a lázadókat, akiket Franciaországban halálra ítélték? Ennek a képmutatásnak mindenképpen véget kell vetni.

Franciaország nem hagyhatja, hogy képmutató barátai megfossszák gyarmati birodalmától. A francia kormánynak tetteivel kell kifejezést adni ama akaratának, hogy az új Európában úgy kezeljék, mint egy nagy nemzet képviselőjét.

Amerika bele akar avatkozni a francia ügyekbe

Berlinből jelenti a Rador: A Franciaország és az Egyesült Államok közötti kapcsolatokra vonatkozóan a német birodalmi külügyminiszteriumban úgy látják, hogy a De Gaulle ellenőrzése alatt álló francia afrikai területekkel kapcsolatos amerikai intézkedésekkel az Egyesült Államok megkísérik, hogy befolyást gyakorolhassanak bizonyos francia belügyi problémákra, amelyek kihatással lesznek Franciaország külpolitikájára.

Vichyből jelenti a Rador: Hivatalos helyről közlik, hogy a francia kormány utasítást adott washingtoni nagykövetének, tiltakozzék az amerikai külügyminiszterium-

ban az egyenlítői Afrikában levő Brazzavilleben létesítendő amerikai konzulátus felállítását ellen.

Hivatalos francia körök hangoztatják erre vonatkozólag, hogy ez a tiltakozás azt jelenti, hogy a brazzavillei amerikai konzul kinevezését

nem tekintik a gaullel területek elismerésének és a tiltakozás azért történik, mert a francia kormány az Egyesült Államok kormánya részéről fogantatott intézkedést inkorrekt eljárásnak minősíti anélkül is inkább, mert a vichy-i kormányt nem értesítették erről a kinevezésről.

Lázadás Szíriában az áruló franciák ellen

Vichyből jelenti, hogy francia politikai körökben nagy meglepéssel fogadták a hírt, hogy az egyiptomi kormány nem hajlandó elismerni Szíriában De Gaulle tábornok kormányát.

Catroux tábornok, De Gaulle megbízásából Kairóba utazott és közbenjárt, hogy az egyiptomi kormány ismerje el a szíriai kormányt. Nahas pasa egyiptomi miniszterelnök azonban a nagy angol nyomás ellenére sem tett eleget ennek a kérelemnek és elutasító választ adott. Vichyben megállapítják különben, hogy Szíriában a helyzet még nem szilárdult meg. A lakos-

ság nyíltan kimutatja ellenszenvét De Gaulle iránt és a lázongások napirenden vannak. Legutóbb az egyik helyőrség katonái fellázadtak.

A lázadók elsősorban a De Gaulle híveiből kikerülő tisztek ellen fordultak és számos közülik megölték.

A lázadók lefegyverzésére csapatokat küldtek ki, de a lázadók gépfegyver és puskatűzzel egy napon keresztül távoltartották a támadókat a laktanyától. Fj-szaka azután újabb csapaterősítések érkeztek, amelyek teljesen körülrzárták a laktanyát. A lázadók sorsáról újabb hírek még nem érkeztek.

A japánok előnyomulása Burmában

A Német Távirati Iroda jelentése szerint Londonban igen nagy aggodalmat kelt az a hír, hogy a japánok állandóan előrehaladnak Burmában és közelednek a kóolajvidékhez. Ha ezt sikerül a japánoknak elfoglalni, úgy a kínai hadsereg különösen nehéz helyzetbe kerül, mert kóolajszükségletét kizárólag innen fedezték.

A braziliai kormány elhatározta, hogy minden kereskedelmi hajóját felfegyverzi. Ezzel kapcsolatos az a hír is, hogy a costaricai és nicaragui elnökök találkoztak és fontos megbeszéléseket folytattak. Argentína és Chile külügyminiszterei szintén folytattak tárgyalásokat. Állítólag ezen megbeszéléseken keres-

kedelmi kérdésekről volt szó, de azt hiszik, hogy a hadi helyzet is napirenden volt.

Washingtonból jelenti, hogy az Egyesült Államok hadügyminiszteriumának közlése szerint Bataam szigetén a japánok újabb tartalékokat vetettek harcra és egyes helyeken előrehaladást értek el. A hadügyminiszterium beismerte azt is, hogy a japánok számbeli fölényben vannak és hadműveleteiket erős tüzés és páncélkocsi is támogatják.

Az Egyesült Államok hadereje súlyos veszteségeket szenvedett. A japán tüzés Corregidor erődjét hatásosan bombázta.

A téli hadjárat végének bejelentése nem jelenti egyben a tavaszi offenzíva azonnali megindítását

A német vezéri főhadiszállás hivatalosan is bejelentette azt, aminek a naptári év szerint is be kellett következnie: a tél elmúltával véget ért a téli háború is és úgy a németeknél, mint az ellenségénél megkezdődtek az előkészületek a tavaszi offenzívára. Ha a tél kemény volt és a dermesztő fagytól sokat kellett szenvedniök a katonáknak a fronton,

az olvadás nem jelenti még az összes nehézségek leküzdését.

Mindazok, akik az első világháborúban végigjárták az akkori orosz harctér sivar vidékeit, megismerték, hogy mit jelent a tavaszi olvadás az uttalan és végtelennek tetsző síkságon. Míg a hóban és megfagyott talajon még lehetséges mozgás, addig a méteres és még mélyebb sárban és hólével dagasztott latyakban szinte lehetetlen a megmozdulás.

Eppen ezért a téli hadjárat végének bejelentése nem jelenti egyben a tavaszi offenzíva megindulását is.

A német hadvezetés egy pillanatra nem adta ki a kezéből a kezdeményezést és ez azzal a nagy és felbecsülhetetlen előnnyel járt, hogy a német hadvezetés maga választotta ki és állapította meg azokat a vonalakat melyekben megvárja az újabb támadások megindítását. Hogy ez a sok százezer katona ellátása, az utánpótlás szempontjából mit jelent, azt a következőkkel fogják igazolni. A mocsaras helyeken, vizrel telt állásokban való tartózkodás, az egyes csapatok közötti összeköttetés fentartásának lehetetlensége maga is felér egy veszett csatával. Ezt

nagyon jól tudja és tudja az előrelátó német hadvezetés és ezért

már a tavalyi tél elején kijelölte azokat az állásokat, melyekben a német hadsereg és szövetségesei megvárhatják a tavaszi támadó lendület megindítását.

Eppen ezért a tavaszi hivatalos jelentések egyelőre nem számolnak be nagyobb harci cselekményekről. Helyi támadások és ellentámadások figyelmeztetik a szembenálló feleket, hogy a háború még tart. Ezeknek célja az ellenség nyugtalanítása vagy esetleg jobb állások elnyerése. A légi haderónél annál élenkebb tevékenységet fejt ki.

A sulypont most a repülőgépek működésén van.

Ezeknek a feladata az utánpótlást megzavaró, csapatösszevonásokat szétugrasztani, vasúti összeköttetéseket megszakítani és hadi szempontból fontos helyek elpusztítása. A német hivatalos jelentés beismeri, hogyha az ellenségél a fáradság jelei mutatkoznak, a német katonák, akik száz és száz csatát vívtak a nehéz tél folyamán, is reászorulnak a pihenésre, de viszont az újonnan érkezett csapatok harci kedve töretlen és az offenzíva bizonyítja majd, hogy

nemcsak a vezetés, de a katonai szellem is magasan fölötte áll az ellenség támadó szellemének.

Németország és szövetségesei bizalommal tekintenek a tavaszi hadjárat megindulására és biztosak benne, ha tél tábornokot legyőzték, diadalmaskodni fognak Sár generálison és a bolsevista ellenségen is.

Az indiai kérdés bonyodalmai

Anglia szamol javaslatainak visszautasításával és a fegyverekre bizza a döntést

Cripps nem mehet vissza Londonba üres kézzel

Az indiai kérdés megoldása állítólag csak napok kérdése. A tárgyalások, melyeket Cripps folytat az indiai nemzeti kongresszus vezetőivel és a mohamedánok vezéreivel, még nem fejeződtek be, de a végzettségig sem lehet ezeket elhuzni. Crippsnek most már segítségére sietett Johnson tábornok, Roosevelt megbízottja, aki első nyilatkozataiban nem bizonyult valami nagy diplomátának, mert a most folyó tanácskozásokat szentimentális locsogásnak minősítette és kijelentette,

ha nem sikerül megegyezni, úgy majd a fegyvereknek kell átvenni a szót.

Hogy ebben az esetben India is hadszíntér lesz, azzal Roosevelt bizalmasa nem sokat törődik, hiszen csak egy angol gyarmatról van szó, melynek hajlandók megígérni a dominium jellegű, bizonyos feltételek mellett. De a megvalósítás természetesen csak a háború utánra maradna, ami az indusokban nem kelt valami nagy lelkesedést, mert megtanulták kellő értékben becsülni az Anglia által tenni szokott ígéreteket.

A helyzet változásáról ma még nincsen alkalomunk beszámolni, mert újabb hírek nem érkeztek döntő lérszóról. Az indus vezetők után a mohamedánok is megkapták Cripps írásbeli javaslatait. A Német Távirati Iroda amszterdami jelentése szerint

az angolok hajlandók India honvédelmi miniszterévé egy indust kinevezni.

Csak az a kérdés, hogy India népe megelégszik-e ezzel az engedelménnyel, mely a gyakorlatban nem jelent semmit. Illetve csak annyit, hogy ennek a kinevezendő indiai miniszternek jogában áll majd a londoni kormány intézkedéseit végrehajtani. Ezek az intézkedések pedig arra vonatkoznak, hogy

India adjon minél több katonát és ezek igyekezzenek a brit birodalomnak kátyuba jutott hadiszekerét kihuzni.

Londonban sem igen bíznak, hogy ez kielégítően az indusokat, mert a Reuter-ügynökség egyik jelentése Delhiből azt adja hírül, hogy a nemzeti kongresszus végrehajtó bizottsága azt fogja javasolni a kongresszusnak, hogy

a brit kormány javaslatait ne fogadja el

A Rador sanghai jelentése szerint a nacionalista indusok ligája már úgy határozott, hogy a Cripps-féle javaslatokat visszautasítja. A liga tagjai között különösen nagy megütközést keltett Cripps tervének az a része, mely szerint

az indiai államokat szétválasztanák és így megbontanák az egységet.

A liga szerint ez megmutatja, hogy valójában mi az angol kormány India egységét minden körülmények között meg kell védeni, mert ha sikerülne ezt az egységet megbontani, úgy

Anglia azt csinálja csaknem négyszáz milliónyi indiaival, amit akar.

Megszólalt lord Halifax Angliai washingtoni nagykövete is és a newyorki városházán tartott beszédében hosszasan foglalkozott az indiai problémával. A Német Távirati Irodának Stockholmból kelteztett jelentése szerint, melyet a londoni rádió alapján továbbított, lord Halifax rámutatott arra a lehetőségre, hogy India elutasítja a londoni kormány Cripps által közvetített javaslatait. Ha ez az eset valóban bekövetkeznék — mondotta többek között Halifax — úgy Angliának nem marad más hátra, mint terveit az indusok szervezetei nélkül megvalósítani.

Sajnálatainak adott kifejezést, hogy India legnagyobb pártja, a pánhindu kongresszus, mindaddig visszautasította a brit hatalom katonai erejével való együttműködést.

Hogy miként gondolja Halifax az Indiával való együttműködést az indusok hozzájárulása és beleegyezése nélkül, arról a nemes lord nem nyilatkozott. Valószínű azonban, hogy ő is arra gondolt, amit Johnson nyíltan megmondott, hogy

az eddigi „locsogások” helyett a hadsereg veszi át a szót

és amit Cripps nem tudott megcsinálni India beleegyezésével, azt majd a katonák elvégzik erőszakkal India hozzájárulása nélkül. Hogy ez esetleg a polgárháborút és ellenséges inváziót jelenthet, azzal Anglia nem törődik.

A német sajtó foglalkozik Halifax lordnak a newyorki városházán tartott beszédével és megállapítja, hogy

ez leleplezi Anglia aljas céljait és szándékait Indiával szemben.

Reámutatnak a lapok arra, hogy Anglia ilyen eszközökkel akar nyomást gyakorolni az indiai pártvezetőkre, hogy megnyerje őket a megegyezésnek. Cripps nem mehet vissza Londonba üres kézzel és ezért min-

denáron erőszakolja a megállapodást. Cripps kudarcnak súlyos következményei lennének Angliában.

Lisszabomból jelenti a Rador: A Stefani-iroda közli a Reuter-ügynökség Uj-Delhiből kapott értesítését, amely szerint a brit javaslatoknak a hindu kongresszus tanulmányi bizottsága által történt elutasítása szétosztotta a Sir Stafford Crippsbe és Johnson ezredesbe vetett összes reményeket. A Reuter-ügynökség jelentése szerint szerdán átnyújtottak Crippsnek a kongresszus álláspontját megmagyarázó kiegészítő nyilatkozatot.

Genfből jelenti a Rador: Az egyik angol lap Uj-Delhiből kapott értesítés alapján azt írja, Gandhi nem is gondol arra, hogy Indiát az angolok kezébe adja. Gandhi a lap tudósítójával folytatott beszélgetés során értékesen adta, hogy nem nyilatkozhat a hindu problémák megoldásáról. Gandhi egyébként jelentette, hogy nem látja a jelenlegi helyzetből való kibontakozást és a megegyezésre vonatkozólag semmiféle reménységet nem táplál.

Olasz buvárnaszád éjszakai támadása

Delfina a Földközi-tengeren, melynek áldozata egy ellenséges tengeralattjáró

Csak a Diesel-motorok egyhangú zugása durrzol bele a mély éjszakai csendbe. Könnyű ingással, nesztelenül siklik a karsu fekete árnyék az itt-ahálványan megcsillámló sötét vízvisztagon. Az ő szemek fázósan topognak helyükön. Hívós szellő ágit nekik megvívni a nehéz csatát az olmos álomsággal. Bizony nem gyerekjáték a szolgálat egy tengeralattjárón, de ez már az utolsó éjszaka. A költőben aztán megint lesz pihenés és vidám duhakkodás elég; addig kitartanak ezek a legények akkor is, ha már hónapok óta egy szemhunyaszt se tehettek volna.

— Hej, a teremburját — tör ki az egyik őrszere száján a jó olasz „indulatszó”: Két gyenge fénypont elöl balra! Kinyújtott karral mutatja a nyurga süllett az irányt. Az erős éjszakai távcsövön is alátáskik a két halvány vörös fénypont, de az ügyelet tiszt is megerősíti az észleletet. A fele sem tréfa, valamit tenni kell. Riadó! Mintha dróton rángatnák őket, egyszerre ugrik elő hálófülkéjéből a teljes kszenlétben alvó legénység. Egy szempillantás és mindenki ott áll a helyén. A parancsnok is nyomban előkerül. Néhány halk szó az ügyeletes tiszttel már el is hangzik a parancs: „Kanyar balra!” Gyorsan, a biztos cél határozottságával, de végtelen óvossággal nyomul fel a tengeralattjáró a két fénypon irányában. Talán percek sem telnek bele, a vörpontoscskák alatt már a hosszú fekete árnyékot is lehet venni. Tengeralattjáró! A pontosan könyve adatok szerint nem lehet más, csak ellenséges tengeralattjáró. Az árnyék alja is kétségtelenül erre va. Halkan, nyugodtan cserélik ki a parancsnok és ügyeletes tiszt észrevételeiket, messzelátójukat azonban egy pillanatra sem engedik le. „A távolság tízfelejtöbb tizenöt hektóméter”.

Feszült percek következnek. Az ellenfél sebesség és irányát már sikerült megállapítani. A becslek nem mutatnak lényeges eltéréseket. „Biztosan nem vettek észre minket, — bátorítja magát az ügyeletes tiszt — nem változtatják menetadataikat. Nagyszerű alkalom az észrevétlen támadásra. „sommeregibile” támadásra lendül. „Kettes számú torpedóvetőcső, készenlét!” — szól bele a parancsnok kagylóba. „Kettes cső kész”, — bugyborékol ki a v. lasz. Csak most, az utolsó pillanatban ne vegyen sen mit észre az ellenség. Ha egyet fordul, már egerüt is nyert. Már csak néhány másodperc van hátra. „most... „Rajta!” A hajó megbillen a hirtelen súl „átozástól. Egy, kettő, három... csak most ne vgyenek észre. Még néhány másodperc... nyol kilenc, tíz... Hála az égnek, éjjel a torpedó utjánajdnem lehetetlen észrevenni... tizennégy, tizenöt... Változatlanul, szinte zomódatlanul fekszik hosszú, fekete árnyék... No most! A kezek görcsösen kapaszkodnak a parancsnoki hid korlátjába. Óriási tüzoszlop szökik az égnek. Szörnyű robbanás reszketteti meg a levegőt. Az egész hajótest mindeizében megremeget. A sötét árnyék a közepén kettőszakad és pillanatok alatt eltűnik. „A torpedókamráérte a találat” — suttogja maga elé a parancsnok szinte megbabonázva. „X sommeregibile” a tragédi színhelyére siet. A hajó lassu menetben szántja kezesztül a hatalmas olajfoltot. Néhányszor megfordul de semmi, semmi. Csupán hajórészek kúszdenek mé az elmerüléssel, embereknek nyoma sincs. Egyetlen ember sem menekült meg!... És mindennek az a kéégő cigaretta az oka...

A következő reggel játékos, életvidám napsugátáncol a sötétkék színen csillogó, békés hullámokor mintha misem történt volna. „X sommeregibile” pedi orrán a fekete halálfejes zászlóval, az olasz tenger alattjárók győzelmi jelvényével, büszkén fut be kikötőbe. (MN).

FORDITÁST

román és magyar nyelven, okmányokat, irodalmi és szakmai leveket

VÁLLALOK

Cimeket a timisoarai kiadóba kérek

Kettévált a római katolikus tanerők nyugdíjalapja a német tanárok és tanítók kiválása miatt

Szerdán délelőtt tartotta a timisoarai (temesvári) katolikus egyházmegyei tanítói nyugdíjalap rendkívüli közgyűlését, amelyet Pacha Ágoston dr. egyetemes püspök hívott egybe. A rendkívüli közgyűlés kiválegvően a felekezeti német iskoláknak és tanítóknak a német népcsoport részére való átadásával kapcsolatban vált időszerűvé. A közgyűlésen Waltner József dr. kanonok, püspöki irodaigazgató elnököl. Megjelentek és kiküldötték igazolása után megállapították, hogy százhat működő tanerő személyesen, tizenhét pedig megbízottal képviseltette magát, tizenegy iskolafentartó személyesen, negyvenhat pedig írásos meghatalmazással vett részt. A határozatképesség kimondása után felolvasásra került a püspöki meghívó az ajánlott alapszabálymódosítással együtt, amelyet már ismertettünk. Ennek lényege, hogy az alapszabályok 31. pontjához harmadik bekezdést fűznek. Eszerint

a német népcsoport által átveendő tanerők és nyugdíjalapbeli tagok az iskolák átadásával kiválnak a nyugdíjalapból és befizetésük visszatérítése címén az alapszabályszerű összeg helyett olyan részt kapnak az összvagyonból, amely megfelel a kilépő és a megmaradó tagok befizetési arányának.

Az alapszabály módosításáról lévén szó, Németh Kálmán aradi igazgató-tanító a nyugdíjalap megállapítására vetett rövid visszpillantást és a jó megérésre, amellyel ezt fentartani lehetett, majd a magyar tanerők nevében a következő határozati javaslatot tette elő:

Az egyházmegye katolikus magyar tanerői átvéve a német és magyar nép szoros együttműködésének mulhatatlan szükségességétől, magyar népünk állottóságának megfelelően a szoros barátság és mindenkor béke megőrzése érdekében a maga egyéni testületi egységeiben is ezen tényeket akarván kiemörborítani, — a timisoarai (temesvári) egyházmegye katolikus magyar hitvallásos tanerői és iskolafentartói nevében a következő határozati javaslatot tette elő a nyugdíjalap rendkívüli közgyűlése elé:

1. Mondja ki az egyházmegyei nyugdíjalap rendkívüli közgyűlése, hogy a nyugdíjalap készpénz és értékpapirokban található vagyonát a mai állapotnak megfelelő, már az eddig befizetett hozzájárulásoknak megfelelő arányban osztja fel a nyugdíjközpont német és magyar tagjai között.

2. A nyugdíjalap ingatlan vagyona azonban mint gyűházi vagyon teljes egészében és érintetlenül megmarad az egyházmegye tulajdonában és kezelésében. Ezen ingatlan vagyon az egyházmegye kezelése és keessége mellett jövedelmét a mai állapotnak megfelelő arányban osztja fel évről-évre a kivált német tagok, illetve a megmaradó nyugdíjalap között.

Eck Hans tanár német részről hangsúlyozta, hogy szívesen hozzájárulnának a magyar indítványhoz, de ez hátrányos lenne a német tagokra.

Bojhos Mihály timisoarai (temesvári) káplán kielentette, hogy az alapszabályok szerint ha az állam felekezeti tanítók részére nyugdíjalapot létesít, az a tanerő, aki abba belép,

a központi bizottság hozzájárulásával visszakapja befizetett járulékait kamatokkal együtt.

Ha a tanerő önként lép ki a felekezeti tantestületből, joga van befizetett járulékeinak visszatérítését kérni, azonban kamat nélkül. Minden támadó szándék nélkül megjegyzi, értesülései szerint a német felekezeti tanítók ez év január elején nyilatkozatot irtak alá, amely szerint április elsejével kilépnek a felekezeti tantestületből.

Nincs szó tehát vagyonelosztásról, hanem önkéntes távozásról,

ezért indítványozza, hogy a közgyűlés járjon el a meglevő alapszabályok értelmében.

A német tanítók közül többen közbeszóltak, hogy nem áll fenn az említett nyilatkozat aláírása, mire az elnök Waltner kanonok kijelentette, hivatalosan nincs tudomása az egyházmegyei hatóságoknak a kilépési nyilatkozatokról.

Eck Hans tanár szerint a német tanítók mindmáig teljesítették a nyugdíjalapba való befizetéseket.

Schiff Péter dr. (Banatia) ajánlja, hogy a közgyűlés csak a püspöki és a magyar tagok által beterjesztett javaslattal foglalkozzék, a Bojhos által előterjesztett javaslatot pedig minősítsék tárgyaltan-

nak, mert alapszabálymódosításról van szó és szerinte nem lehet a régi alapon tárgyalni.

Gabriel József dr. ügyész feleslegesnek tart minden vitát.

Egyezményről van szó, amelyet a püspökség és a német népcsoport kötött.

Természetesnek tartaná, hogy az ingatlanok együttmaradjanak, de miután a német tagok kilépnek és a megmaradók lassankint elhalnak és utóvégre tisztára magyar tanítói alap lesz abból.

Croget Dezső alapítványi pénztári igazgató az alapszabályokra utal, amelyek szerint a kilépők megkapják befizetett összegeiket. Véleménye szerint sem jogilag, sem erkölcsileg nem állja meg a helyét olyan határozat, amely ezen a kereten túllép.

A tanítói nyugdíjalap nemcsak a befizetésekből keletkezett, hanem a káptalan áldozatkészségeiből és más tételekből. A magyar tanítószág indítványa nem képez lehetetlenséget, titkos szavazást kér.

Stéger Gyula varsandi (gyulavarsandi) plébános felvetette a kérdést, vajjon a nyugdíjalap jogi személyiség-e vagy sem?

Gabriel József dr. ügyész kijelentette, hogy nem jogi személyiség, az egyházmegye belső szervezetéhez tartozik, mindössze külön rendeltetéssel.

Waltner József dr. szerint figyelembe kell venni, hogy a német rész az értékekkel együtt nagy terhetek is átvész, így negyvennégy nyugdíjas illetményeinek kifizetését, ami legalább évente egy millió lejt jelent. Nagyon sajnálja, hogy

a kisebbség — nem akarja mondani, hogy magyar kisebbség — mert hiszen alkalmazottak és kántorok révén németek is megmaradnak tagoknak — helyzete nem valami rózsás marad az alapon,

...használatra kész, jóízű, gazdaságos!

„Franck-Cafea” Soc. pe Acț.

de ez a kisebbség ne féljen. Amint megvédték az évek során devalorizáció és más nehézségek ellenében, úgy fogja az alapot a jövőben is megvédeni az egyházmegye.

Ezután szavazásra került a sor. Németh Kálmán javaslatát tizennyolc jelenlevő fogadta el, akik összesen huszonnyolc mandátumot képviseltek. Erre az elnök bejelentette, hogy

többséggel elfogadták az alapszabály módosítását, ami annyit jelent, hogy a nyugdíjalap kettéválk és a vagyon megoszlik a magyar és a német tagok között.

A határozat ellen nyolc napon belül írásban lehet a felebbezést benyújtani a püspöki hatóságoknál.

Firneisz György aradi tanár indítványára a központi bizottságba, amely a határozatot végrehajtja, a távollevő két magyar tag helyébe Németh Kálmánt és Firneisz Györgyöt kooptálják, a vagyont felbecsülő bizottságba pedig magyar tagot is, Kocsy Rezső építész személyében. Elfogadták égül az Etienne tanfelügyelő azon indítványát, hogy a németek részére már csak április hónapra vetik ki a járulékokat és folyósítják a nyugdíjakat.

Amerika négereket toboroz a hadseregbe, hogy ezek megvédjék a partvidéket

Az amerikai haditengerészet és kereskedelmi hajózás súlyos veszteségei különben most már arra kényszerítik az amerikai tengerészeti miniszteriumot, hogy

a négereket is besorozza a tengerészek közé.

Az Egyesült Államok tengerészeti miniszteriuma nyilvánosságra hozta, hogy a négerek önként jelentkezhetnek a tengerészethez és partvédő szolgálatra. Amerika már ott tart, hogy az eddig megvetett szineseket is kénytelen igénybe venni partjai védelmére. Az amerikaiak rövidesen

kisebb hajókat vetnek harcra néger legénységgel, amely fehér tisztok és altisztek parancsnoksága alatt fog harcolni.

A háboruban bátorságukkal kitűnt négerek elérhetik

az altiszti rangot. Az a bejelentés, hogy csak kisebb hajókon szolgálhatnak majd a néger önkéntesek, egyben azt is mutatja, hogy az amerikai tengerészeti miniszterium nem sok reményt fűz a négerek vitézségéhez. Agyutölteléknek azonban mindenképpen jók lesznek a négerek.

Washingtonból jelentik, hogy Knox tengerészeti miniszter kijelentette, az Atlanti-óceánon a háború kitörése óta összesen száztizenhat amerikai hajót süllyesztettek el.

Ezek közül ötvenkilencet az Egyesült Államok partvidéke közelében, huszonháromat Kanada partjainál, harmincat a Karibi tengeren és négy hajót a dél-amerikai partok mentén.

Az angolok kétszer bocsátották áruba Lengyelországot

A Times diplomáciai levelezője részletesen beszámolt azon értekezletről, amelyet Eden tartott a londoni árnyékkormányok képviselőivel. A megbeszélés célja tájékoztatás volt azokról az engedményekről, melyeket az angol kormány ígért győzelem esetén a szovjet-kormánynak. Eden azonban gondosan elkerülte a részleteket és a gyűlekezetet a következő nem sokat mondó formulával igyekezett kielégíteni: „A szövetségeseink között Oroszország nagy érdemeinek

elismerése tekintetében egyetértés uralkodik és egyben elismerik Oroszországnak az orosz föld háború utáni biztonságának védelmére vonatkozó követelését is”. Hogy az angol és orosz kormány mit ért az „orosz föld biztonságán”, Eden nem volt hajlandó közelebbi részleteket elárulni. A lengyel érdeklődő kérdésre csak annyit válaszolt, hogy az angol kormánynak és Sztalinnek egyaránt kívánsága, Lengyelországot a háború után visszaállítani, ami pedig a jövőbeli határt illeti, ezt a szovjet és a lengyel kormány „barátságos egyezményben, egymás között állapíthatja meg”. Berlini politikai körök szerint ez a nyilatkozat határozatlanságával és szándékos pontatlanságával az angol kormány hírhedt palesztinai nyilatkozataira emlékeztet és nem kétséges, hogy az angolok a régi Lengyelország területét éppen úgy kétszer is eladták, mint a világháború idején Palesztinát. A korábbi lengyel területet először a lengyel emigráns kormánynak ígérte, hogy a külföldön élő lengyeleket a Németország elleni háborúban való további aktív közreműködésére rávehesse, a bolsevista szövetség megkötése után azonban egy pillanatig sem habozott, hogy Sikorskyt ismét elárulja és Moszkva követelését elismerje. (MN)

ARO-mozi (volt Central), Arad

Csütörtökön és pénteken utóljára gyönyörködhet:

Egy élet története

LUISE ULRICH

WERNER KRAUSS

KARL LUDWIG DIEHL

című slágerfilmben.

Előadások naponta 3 5, 7, 15 és 9.30-kor Hétköznap délután 3-kor 20 leies olcsó előadások.

Telefon 2445

HIRESK

Timisoara (temesvári) szerkesztőség és kiadóhivatal:
L. Piata Bratianu 3. Telefon: 28-10.
Aradon előfizetések, hirdetések és reklamációk Reclama
hirdetőirodában, Eminescu-utca 8. Telefon: 17-11.
Aradi szerkesztő: Babucza György.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön kézbesítéssel együtt egy hóra 110.— lei, negyed-
évre 330.— lei, fél évre 650.— lei, egész évre 1200.— lei.
Magyarországon havonta öt pengő, negyed évre 15.—
pengő, fél évre 30.— pengő és egész évre 60.— pengő.
Egyes példány ára hétköznapokon 26 fillér, vasárnap 30
fillér. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek,
gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a
rendes előfizetési díj kétszerese.

„harcias majmok”

Amint az angolok sejteni kezdték, hogy a híres burmai út immár menthetetlen, az előrelátó angol propaganda nyomban hozzálátott, hogy egy új burmai út építésének meséivel próbálja a közvéleményt a súlyos csapás elviselésére előkészíteni. Azóta a japánok a burmai utat már elvágták, az angol közönség izgalma tetőfokra hágott, a propaganda azonban, amely hála gondosságának, ez alkalommal idejében beadta az első csillapító pillulát, már könnyű helyzetben volt: csak folytatni kellett a megkezdett kúrát. A Reuter-jelentések költői tollal ecsetelték az utépítések lélekzavart okozó iramát, jóelőre kiszínezték, milyen végtelen autósorok fogják Csunking-Kinába szállítani az ágyukat, tankokat és lőszert, sőt azt is tudni vélték,

Emberek, állatok

hogy a szép álom beteljesedése már nem várat sokáig magára: az új burmai út közvetlenül a megnyitás előtt áll. Ezzel azonban nagy buzgalomban a megbízhatóságáról híres tájékoztatóiroda kissé túllépte a célon. A közönség, mely angol részről is a japán előretöréssel versenyző iramot követelte, türelmetlenül kezdett, így hirtelen bizonyos hátráltató akadályokra lett szükség, de természetesen olyanokra, amelyekenről még a legmegátalkodtabb ellenzéki szellem sem állíthatja, hogy a kormánynak előre kellett volna látnia azokat. Reuter azonban nem azért Reuter, hogy ilyenfajta apróbb nehézségek előtt megtorpanjon: Az angol hírszolgálat nemes egyszerűséggel és a magától értetődő természetesség legközvetlenebb hangján feröppentette a hírt: Az utépítéssel foglalkozó kuliakat „harcias majmok” öldösi!

A majmok ezrei rohanták meg a birodalmukba betolakodó idegeneket, — szól a jelentés — egész kőlavínakat zudítanak fejükre és éjjel ellopóssák élelmiszereiket. Az egyik helyen az építési munkálatokat egy egész életre fölé kellett szakítani, míg végre sikerült a kitűnő politikai érzékről tanuskodó állatokat sziklabariangjaikból és a sűrű bozótból kituzni.

Ime, nem elég hogy a fehér európaiak, a sárga japánok, a barna burmaiak nem akarják megérteni Churchill világboldogító terveit, hanem már az állatvilág is összeesküszik Anglia ellen! Ilyen körülmények között bizony nagyon kétségesnek látszik, hogy csakugyan érdemes volt-e a jövőbe vetett bizalmában egyébként is megrendült angol közvéleménynek ezt a riasztó hírt is tudomására hozni. Vajon nem lett volna-e tanácsosabb egyszerűen arra hivatkozni, hogy az új burmai utat négy hatalmas hegyláncot kell átszennie, a melyek közül mindegyiknek a magassága meghaladja a 4000 métert és ezenkívül még három tekintélyes folyót, úgyhogy — megépítéséhez legkevesebb 200.000 kuli legalább egy évi munkájára lenne szükség? Ez a magyarázat a külföldön is kevesebb hghatást váltott volna ki és talán a hazai közönség hangulatát is jobban megedzette volna annak elviselésére, ami ugyanis elkerülhetetlen. (Szóló)

— Nemzetközi újságíró kongresszus lesz a jövő héten Velenóban. A kongresszuson résztvevő újságírók két napon keresztül folytatnak megbeszéléseket.

— Szovjetország revolver Pápen merényletjéről. Isztambulból jelenti a Német Távirati Iroda: A Cumarhuyet című török lap közli Ankarából, hogy a Pápen nagykövet elleni merénylet tettesénél talált revolverre vonatkozóan a kérdéses fegyvert gyártó üzem a helyi intézett kérdésre azt a választ adta, hogy ezeket a típusokat a legkésőbb szovjet uralom alá került balti államok szállították.

— Az internacionale, a legújabb angol sláger. Lisszaboni jelentés szerint a „Daily Express” zenei munkatársa kijelentette, hogy az internacionálé az angol nép széles köreiben már valóságos családi zenedarabká válnak és „a közönség a szó szoros értelmében bomlik az után, hogy mindenütt az internacionálét hallhassa.” A zenekritikus egy alkalommal annak is tanuja volt, hogy egy londoni nyilvános helyiségben az internacionálé dallamára — foltrott tancoltak. (MN)

— **POLGÁROK, IGYEKEZZETEK MEGTENNİ KÖTELESSÉGETEKET** az ország iránt, mint ahogyan a katonák a harctéren megteszik: **Jegyezzetek visszatérési kölcsönt!**

— **Antonescu Ion tábornagy-államvezető Tiraszopolban.** Tiraszopolból jelenti a Rador: Antonescu Ion tábornagy-államvezető Pantazi tábornok nemzetvédelmi miniszter és Vasiliu tábornok belügyi államtitkár társaságában a frontról való visszatérében Tiraszopolba érkezett. Az állomáson a dnyeszterentuli tartomány vezértikára üdvözölte a kormányzó nevében az államvezetőt. Antonescu marsall az állomásról a Vörös Kereszt 2-es és 3-as számú kórházába hajtatott. Az előbbiben megtekintette a háromszáznyolcvan ágyas kórház körtermét, müttőjét és konyháját. Az államvezető elbeszélgetett a sebesültekkel, majd teljes melegezésének adott kifejezést az ellátás és ápolás felett. A 3-as számú kórházban ugyancsak látogatást tett Antonescu Ion tábornagy-államvezető s ott is hasonló módon nyilvánította melegezését.

TAKARÉKOSKODJUNK A KENYÉRREL!

— **Az amerikai kereskedelmi flottát beolvasztják a hadi tengerészetbe.** Stockholmból jelenti a Német Távirati Iroda: Az United Press sajtóügynökség washingtoni értesülése szerint Knox amerikai haditengerészeti miniszter kijelentette, hogy nagy részletességgel tanulmányozzák a kereskedelmi hajóhadnak a haditengerészetbe történő beolvasztását. Hozzátette Knox miniszter, hogy egyelőre még nem történt döntés, miután főleg hosszabb utakra nehezen találunk személyzetet a hajókra.

— **Délafrikában elpusztítják a telefonvezetéseket.** Amszterdami jelenti a Német Távirati Iroda: A brit hírszolgálat közölte, hogy a délafrikai Pretoria és Johannesburg között az elmúlt éjjel több órán keresztül szünetelt a távbeszélőösszeköttetés. A zavar oka bombarobbanás volt. A megindított vizsgálat megállapította, hogy ismeretlen tettesek felrobbantották a két város közötti földalatti vezeték egy részét.

szenzációk

— **Tetszésnyilvánítás — telefonon.** Számos japán színház műsora a fellépő karékesnőnek nemcsak nevét, hanem telefonszámát is feltünteti, hogy a közönség tetszésének telefonon is kifejezést adhasson.

— **A világ első motoros repülője.** A világ eddig úgy tudta, hogy a Wilbur testvérek és Orville Wright voltak az első eredményes motoros repülők és a technika története 1903 december 17-ét tartja számon mint az első sikeres motoros repülés dátumát. Dr. Müllenbach Herber, a drezdai kutató azonban fáradságot nem ismerő utánjárásával most kimutatta, hogy a német Weisskopf Gustav már 1901 augusztus 14-én négy sikeres repülést hajtott végre motoros gépevel. Müllenbach doktor még élő tanukat is felkutatott akik eskü alatt vallották, hogy Weisskopf ezen a napon egyik felszállása alkalmával nem kevesebb, mint 2500 métert tett meg. A következő év januárjában teljesítményét 3300 méterre emelte. Weisskopf, aki 1874-ben a délnémetországi Leutershausen községben született, már 1899-ben repülés kísérleteket végzett gőzgépjáratott repülőgépeivel, ezek azonban a gép összetörésével végződtek. 21 éves korában Amerikába költözött és Bridgeportban folytatott repülési az egész amerikai sajtóban nagy port vertek fel, az első világháború idején azonban német származása miatt elhallgatták és elfeledten halt meg 1927-ben.

„URANIA” sláger - filmszínház

A láncra vert kő

Utrecht város kellős közepén az egyik házhoz hatalmas kötömb van láncolva. A monda szerint val mikor réges-régen, amikor még az ördögök is gyarabban megfordultak a Földön, hogy ijesztgessék a jámbor halandókat, az egyik sátáni ezzel a kötombombázta a békés Utrechtet. Az ördög szerencsésen éppen ehhez a köhöz ragaszkodott úgy, hogy a utrechtiak könnyen tudtak segíteni a dolgon: „ördögbombét” egyszerűen láncra verték

— **Anglia legdrágább háborúja.** Lord Halifax szerint Anglia a mostani háború sikere érdekében nagyobb anyagi áldozatokat hoz, mint az Egyesült Államok népei. Így ugyanakkor, mikor az amerikai polgárnak tizenhárom dollár adót kell fizetnie, az angol polgár ötszázszázszonkét dollárral adózik. Ma már sok kinek sem lehet Angliában nagyobb jövedelme, mint évi huszonötezer dollár, mert ami ennél több, az állampénztárba vándorol. Ez a háború a legdrágább amelyet Anglia valaha viselt és napról napra nem csak jobban megnövekednek terhei, a hadi kiadások Anglia nemzeti jövedelmének hatvan százalékát emésztik.

— **A szlovákiai magyar párt munkája.** Pozsonyban jelenti: Eszterházy János a szlovákiai magyar párt elnöke értekezletre hívta össze a kerületi elnökeket és titkárokat. Ismertette előttük a szlovákiai Magyarországot érintő legutóbbi eseményeket, majd bevitte a megválasztott pártbizottság kérdéseit. Közölte Eszterházy János elnök, hogy a kerületi elnökök a jelenlegi kinevezése után hamarosan sor kerül a helyi szervezetek elnökeinek kijelölésére is, úgy, hogy rövidesen megindulhat az eredményes pártélet. Ugyanakkor tartott ülést a pozsonyi szervezet elnöke tanácsa is, amelyen állást foglaltak amellett, hogy eddig csak két nyelven kiállított tanácskozásokról a magyar nemzetiségűeknél magyarul is állítsák ki a felhívásokat.

— **A spanyol udvari ceremóniák kötelező ereje** nagyobb volt a törvénynél és még a király sem vonhatta magából alóluk. A király nyáron tizkor, télen kilenckor volt kénytelen nyugovóra térni és a királyi palotában éjjel idején nem volt szabad házas embereknek tartózkodni. A királyi udvartartás kizárólag özvegyektől vagy nőkből állott.

Harry Piel

— **Elsülyedt angol tengeralattjáró.** Amszterdami jelenti a Német Távirati Iroda: A brit tengerügyi hivatal kedden este közölte, hogy a „Tempe” nevű buvárnaszád a megállapított időpontban nem tért vissza és elvesztésével lehet számolni.

— **Az iráni kivonulás — „Anglia gyengeségének jele”.** A finn „Uusi Suomi” feltűnő helyen közli azt az ankarai hírt, mely az angol csapatok Iránból való kivonulásáról és ennek kapcsán arról szól, hogy a bolsevista csapatok a török határ mentén egészen Irakig nyomultak előre. Az újság hangsúlyozza, hogy ebben azoknak az engedményeknek bizonyítékát látni, melyeket annak idején Eden tett Moszkvánál, mikor is Iránon kívül a Boszporuszt, a Dardanellákat, Finnországot, Skandináviát és a balti államokat is bolsevizmus érdekszférájába engedte át. Az angol csapatok Iránból való kivonulása a lap szerint egyértelműen Anglia gyengeségének jele is, mivel az iráni angol megszálló csapatokra Angliának másutt van sürgőssége. (MN)

„URANIA” sláger - filmszínház ARAD. TELEFON: 12-32

Péntektől kezdődően bemutatja:
Fővárosunk legnagyobb sikerét, hatalmas „történelmi” filmjét az olasz filmiparnak!
Az európai filmstudiók méltó válasza a felejthetetlen grandiózus
„BEN-HUR“-ra
Főszerepben:
Eliza Cegani, Luisa Ferida, Gino Cervi
Primo Carnera a boxolás világbajnoka
Egy film, melynek nem kell dicsőítő jelző, mindenkinek látnia kell, mert mind-az, ami egy film sikerét biztosítja, fel van sorakoztatva ebben a kolosszális történelmi filmremekbe.
Az óriási érdeklődésre való tekintettel kérjük a n. é. közönséget, rezerválja jegyét idejében. — Tel.: 12-32. — Mindennap d. u. 3 órakor matiné és diálkodások.

A VASKORONA
Ma 3, 5, 7-15 és 9-30-kor
A FANTOM
A mozi szezon egyik legizgalmasabb kalandor-filmje

MERRE VAN A HÍRES ANGOL FLOTTA?
A Domei iroda jelentése szerint a japánok egyedül husvét két napján husz ellenséges kereskedelmi hajót süllyesztettek el az Indiai-óceánon. Osaknem általában hangzottak az ellenséges hajók segélykérő rádiójelesei. Egyik hajó elkeseredetten táviratozta, hogy merre van a híres angol flotta? Az angolok lassanként visszavonják tengeri haderejüket az indiai vizekről. A japánok az utóbbi napokban indiai hadműveleteikhez buvárnaszádokat is hirtelen vetettek.

Amerika ismét kiüld ölelmiszert francia Északafrikába. A londoni rádió Washingtonból származó hírt közölt, amely szerint az északamerikai külügyminiszterium közölte, hogy az Egyesült Államok hamarosan ismét küldenek élelmiszert és más irut Francia Északafrikába. Két francia hajó, amely amerikai kikötőben horgonyoz, rövidesen elindul az első szállítmánnyal.

Közeljövőre létesítenek Mexikóban azon megállapodás alapján, melyet washingtoni jelentés szerint most kötöttek az Egyesült Államok Mexikóval.

Orvosi hír. Dr. Krausz László (medic evreu), fogorvos, áthelyezte és újból megkezdte rendeléseit: Timisoara (Temesvár), Regele Mihai-ut 3. szám alatt volt Dornhelm-palota).

Adományok. A timisori (temesvári) dr. Kakuk napközi gyermekotthon javára újabban az alábbi adományok érkeztek: N. N. ötezer lei; L.-né és S.-né nyusziésztek és sütemények; N. N. sütemény; N. N. cukorka; K. N. Zs. bébikelengye; V. S. csecsemőknek narancs; Almási Z. száz darab tojás; Sütő Béláné: egy négy játéknnyul; Deixher Ernőné ötszáz lei; Madarász Józsefné liszt. Lapunk kiadói hivatalában dr. Kakuk napközi otthon javára Sz. J. 500 leit és M. F. (Arad) 1000 leit adományozott. — A Kardos-telepi napközi otthon javára Vály Elemérné Chisneucris (Kisjenő) lapunk utján 500 leit adományozott. — Soós Pálné halála alkalmából koszorúmegváltás címén Jaky Tóth Aladárné lapunk utján Magyar Nőegylet szegényei számára 500 leit adományozott. — A beteg nővérét és kiskorú unokáját eltartó szegény özvegyasszony számára lapunk kiadói hivatalában N. Pálné 100 leit és M. S. 100 leit adományozott. — Gáll János devai családjának lapunk kiadói hivatalában özvegy dr. Pázsint Mihályné 250 leit és N. Pálné 100 leit, Tóth József buzási családjának özvegy dr. Pázsint Mihályné 250 leit és N. Pálné 100 leit adományozott.

Agyonnyomta a szél által kiöntött villanyoszlop. Halálos szerencsétlenség történt az arad megyei Seitin (Sejtény) község határában. Az elmúlt éltután hatalmas erjű szélorkán vonult el a község felett és a vihar kiöntött egy villanyoszlopot, amely agyonnyomta Mezei Mária falubeli éányt.

A világ legkülönösebb bankjegyei 1856-ban a pükenburgi alsószászországi bank kibocsátásában kerültek ki. A tisztalléros bankjegyek például a 323.000-es számtól kezdve a következő versort viselték: „Semmiért tettem kockára vagyonomat, hurrá!” Egy másik sorozaton a következő felirat díszelget: „Aki sohasem rugott be, nem lehet derék ember!”

A nyolcvan éves G. H. Wells kritikája az angol helyzetről. Az új világrend címen legutolsó munkájában az ősz utópista kiméletlen kritikával teszi vizsgálat alá a kérdést, hogy van-e Angliának olyan gondolata, mely a világnak új és jobb rendet hozhatna. A tanulmányban, mely az angol társadalmi kritikájává szélesedik ki, Wells megállapítja, hogy „a mai Anglia sok részletben az 1917. évi Oroszország szociális zűrzavarára emlékeztet” és rámutat arra, hogy a bizalmi válság, különösen pedig a kormányzati bizalom hiánya óriási mértéket öltött. Wells szerint a mai Angliában csak nagyon kevés kilátás van arra, hogy „egy hálaadó istentiszteletre, vagy valamilyen fegyverszüneti lakomára” sor kerülhesen, mivel Anglia már hosszú évszázadok óta nem volt ilyen „rossz bórben”. Ezek a keserű megállapítások még a mult évre vonatkoznak, az azóta elszenvedett súlyos csapások következtében a helyzet nyilvánvalóan még tovább romlott. (MN)

Naponként
fulárszolgálat Timisoarára
Megbízásokat vállalunk!
„RECLAMA”
hirdető roda, Arad, Eminescu-u. 8

A legújabb német hivatalos jelentés

Német buvárnaszádok újabb sikerei az amerikai partok mentén

További tizenhat ellenséges hajót süllyesztettek el az Atlanti-óceánon

A német vezéri főhadiszállásnak szerdán délben kiadott hivatalos jelentése szerint a németek a keleti arcvonalon folytatták eredményes támadásaikat. Az ellenség több szakaszon megismételte eredménytelen támadási kísérleteit.

Északafrikában az angolok megkísérelt előretérését visszavetették. Az elmúlt éjjel német repülő eredményesen bombázták Alexandriát és a dokkokban nagy károkat okoztak. Ugyancsak bombázták Malta repülőtereit és La Valetta kikötői berendezéseit. Nagy tüzek keletkeztek és a kikötőben veszteglő azt a könnyű angol cirkáló, amelyet a napokban már megrongáltak, újabb bombatalálatok érték.

Német buvárnaszádok az Atlanti-óceánon elsüllyesztettek tizenhat ellenséges kereskedelmi hajót

104.000 tonna ürtartalommal. A hajók közül tizenháromat amerikai, hármat pedig az afrikai partok előtt süllyesztettek el.

Könnyű német tengeri egységek a Skagerrak tengersizorban megleptek több norvég kereskedelmi hajót, amelyek brit parancsnokság alatt Angliába igyekeztek. Német előőrsnaszádok elsüllyesztettek ezekből hat hajót 26.674 tonna ürtartalommal, a német légiő pedig két további hajót 6305 tonna ürtartalommal süllyesztett el, két hajónak sikerült svéd vizekre menekülni.

Az elmúlt éjjel német repülő Anglia keleti partvidékét bombázták és több helyen nagy tüzeket okoztak.

Elősegíti-e a cigarettafüst a tüdőrákot? Ehhez a már sokszor vitatott kérdéshez érdekes megállapítást nyújt Mertens doktor a „Zeitschrift für Krebsforschung”-ban. A tudós egereken végzett kísérletei alapján megállapította, hogy a 330—475 órán át erős füstben tartott állatok tüdején rákos tünetek nem mutatkoznak, a légzőszervekre, különösen pedig a nyálkahártyára azonban a füst romboló hatással van. Ez nem bizonyítja még megdönthetetlenül ugyan, hogy az erős dohányzás egyáltalában nem okozhat tüdőrákot, mert lehetséges, hogy az erek tüdije különösképpen nem reagál a dohányfüstre, de az a megállapítás, hogy az erős dohányzás káros hatással van a hörgőkre és a tüdőszövetekre, mindenesetre igazolást nyert.

Az olajkirály tandija. A newyorki tőzsdén az olajértékek a legutóbbi hónapokban rendkívül meggyengültek. Különösen a Standard Oil Company részvényei mutatnak nagy áresést. Ezek a papírok darabonként tizenegyet dollárt estek, ami azok piaci értéke egy negyedének felel meg. Ezt a példátlan áresést a tőzsde szakértői azzal indokolják, hogy Amerika elvesztette távolkeleti petróleum érdekeltsegeit. Ezek a veszteségek azonban főleg Rockefeller őrntik, az olajkirályt, aki az említett távolkeleti olajüzemekben száz millió dollárral van érdekelve. Így Rockefeller, akinek Amerika beavatkozási politikájában oroszlánrésze volt, most saját veszteségei árán tanulja meg, hogy rossz üzlet a háború.

Földrengés Anconában. Rómából jelenti a Radar: Kedre virradó éjszaka erőteljes földrengést észleltek Anconában. A megrémült lakosság a szabad ég alá menekült. A földrengés kárt nem okozott.

Timisoarai (temesvári) anyakönyvi hírek. Születtek: May Gyula vasúti lakatos leánya Margit, Voichita Mihai szabósegéd fia Emilian, Berger Mátyás bádogossegéd leánya Gerda, Ruppert Károly szücs leánya Rozamária, Simicsek József szabó leánya Elvira, Rektenwald Ferenc telefontársasági alkalmazott leánya Erika, Mierut Florian vasúti váltókezelő leánya Florica, Dóczy Dezső cukrász leánya Ildikó, Bathelt Károly textiltechnikus leánya Karin, Basch Árpád ügyvéd fia Herwig, Margan Ioan könyvelő fia Horia, Terfaloaga Nicolae tanár fia Ioan, Iorgovan Milos hentes fia Marincu, Kraus Mihály napszámos fia Walter. Házasságot kötöttek: Fuchs Péter tartalékos kapitány és Ladányi Magdolna, Faur Stefan gyárimunkás és Cirkó Elisabeta, Popovits Milutin tisztviselő és Ferenc Teréz. Meghaltak: Özvegy Pick Jakabné Adler Ilona 83 éves, IV. kerület, Bratianu-utca 14; Szenetra Márton 60 éves építész, III. kerület, Romulus-utca 10; Kovács Antal 41 éves cipész, III. kerület, Doja-utca 21; Szigeti Gyula 44 éves gazdász, III. kerület, Carol-körút 45; Annau János 60 éves ács, II. kerület, Fratii Constantin-utca 16; Sandru Valeriu 64 éves copandi (kopandi) görögkatolikus lelkész, IV. kerület, Vacarescu-utca 37.

— A cipésznél. Nézze meg ezt a cipőt, mester ur, két hete vettem magánál és már tönkrement. Pedig maga azt mondta, hogy életem végéig eltart!... — Ez igaz. De akkoriban olyan rosszul nézett ki uraságod!...

Lelkigyakorlatok
a magyar ifjuság
részére a belvárosi
plébániatemplomban
Leányoknak: Minden este fél 8 óraker.
Ifjaknak: Minden este fél 9 óraker.

Fiatalemberek
agyaturt szélhámossága

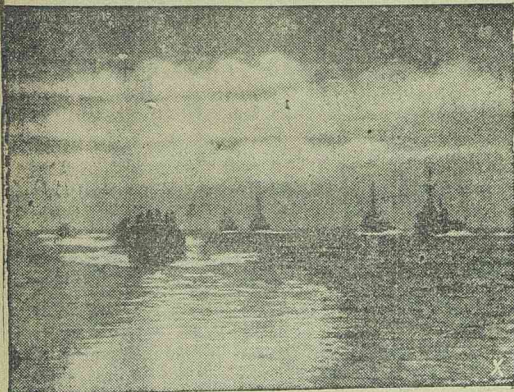
Nem mindennapi szélhámosság ugye foglalkoztatja az aradi hatóságokat. Az elmúlt cselelti ugyanis két ismeretlen fiatalembert állított be Reiner aradi ékszerész üzletébe, ott negyven ezer lei értékű ékszeret vászítottak ki és kérték a kereskedőt, hogy az árut vigye el Baritiu-utcában lévő lakasukra, hogy megmutathassák az egyik vevő feleségének. A kereskedő az ékszerekkel elment a megadott címre, ahol a szélhámosságok kijelentették, hogy a keresett högy elment a Moise Nicoara fuiliceumba, ahol különböző elintéznivalói vannak. Azt ajánlották a kereskedőnek, hogy az áruval együtt menjenek el a gimnáziumra és keressék meg a vevő feleségét. Mindhármán elmentek a fuiceumba, ott az egyik szélhámosság elkérte az ékszereket és az épület másik kijáratán eltűnt. Az ékszerész arról mitsem tudva a másik „vevővel” várokozott, de amikor a társ hosszú idő mulva sem tért vissza, az ékszerész keresésére indult. Ezalatt a másik szélhámosság is eltűnt. Az ékszerész panasza alapján a rendőrség hamarosan teleplezte a tetteseket, akik Muresan Virgil és Popescu Aurel aradi fiatalemberekkel azonosak. Ugyanez a két fiatal ember néhány nappal ezelőtt egy aradi fakereskedőtől felvette egy ismerősük harmincezer leies követelését, a pénzt azonban nem adták át a tulajdonosnak hanem elmulatták. Az ékszereket megtalálták náluk és visszaadták Reiner József ékszerésznek.

Ugyeletes gyógyszerárak

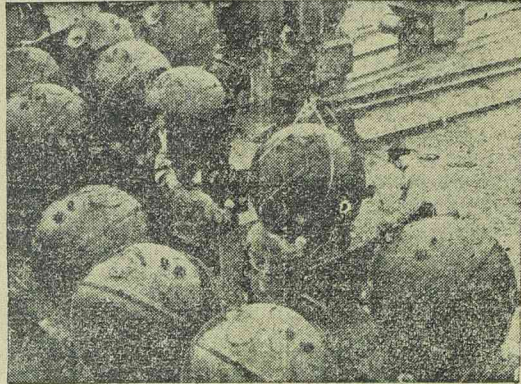
Csütörtökön, április 9-én Timisoaran (Temesvárott) a következő gyógyszerárak tartanak éjszakai szolgálatot: Belvárosban a Regele Ferdinand-uton levő Salvator gyógyszerár, Gyárvárosban a 3 August-uton levő Löw gyógyszerár és a Petru Maior-téren levő Meisner gyógyszerár, Erzsébetvárosban a Lahovary-téren levő Cristea gyógyszerár, Józsefvárosban a Geneal Dragalina-téren levő Craciun gyógyszerár, Mehalában a Corvin, Fratelian (Ujkisodán) a Panajoth gyógyszerár és Freidorfon az Eremici gyógyszerár.

Mozi
Csütörtökön április 9-én Timisoaran (Temesvárott) a mozik műsora a következő: Capitol Hat nap szabadság. Thalia: Ledérség. Apollo: Akasztófára Pedróval

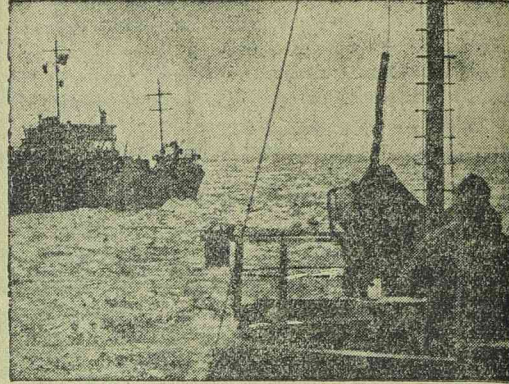
N. Bérczy Ilona
tánciskoláját az ATE termébe helyezte át **Uj kezdő tanfolyam szombaton este 8 óratól. Minden vasár-és ünnepra ; d. u. 4 óratól és este fél 8-tól gyakorlóórák, ugyszintén kedden este fél 8 óratól. Érdeklődni lehet Arad, M. Nicoara 16 sz. alatt.**

Német aknakerakó hajók az Északi-tengeren

Tengeri aknák elszállításra készen

Tehergözösök találkozása a tengeren

A bicikli és a holdvilág

Érdekes elvi jelentőségű határozatot hozott a multkoriban egy németországi bíróság. A per szereplője egy kerékpáros volt, akit kisebb büntetésre ítélték, mert éjnek idején lámpa nélküli kerékpárral haladt az országúton. Az elítélt azonban felebezzett, azzal az indoklással, hogy az említett éjszakán telihold volt, így ha kerékpárja lámpáját meggyújtotta volna, az csak zavarólag hatott volna. A bíróság a védekezést elfogadta, így jövőben telihold idején nem kell ott a járművek lámpáit meggyújtani.

A kenyér Isten adománya. Becsüljük meg, takarékoskodjunk vele!

Az átöröklődő betegségek megállapítása még kezdeti állapotban van. Az orvostudomány számos betegségről még nem tudja, hogy örökletesek-e azok, vagy nem. A berlini Vilmos Császár Intézetben most kísérletek folynak ebben az irányban, igen biztató eredménnyel. Eddig huszezer házinyul alotta ki a próbát, a tudományos eredmények pedig beigazolták, hogy bizonyos szem, koponya, fog, bőr és csont betegségek örökölődnek. Ugyanekkor megállapították azt is, hogy a szem hályogos természetű megbetegedései szintén a legtöbb esetben örökletesek. Mindeme kísérletek abból a szempontból is rendkívül értékesek, mert a kezdeti megbetegedések gyógyítása révén valószínűleg azok örökölődését is meg lehet majd akadályozni.

A biblia lefordítása eszkimó nyelvre majdnem reménytelen feladat volt, mivel az eszkimó nyelvnek számos nálunk igen közönséges fogalomra nincsen szava. A bárányt és juhot például, mely az Ujzösvetségben annyit szerepel, az eszkimók még névről sem ismerték. A fordítók úgy segítettek nekünk, hogy a bibliai állatokat a magas északon honos állatokkal helyettesítették, úgyhogy az eszkimók az Isten Báránya helyett ma is Isten Fókájáról beszélnek.

Mit gyűjtöttek a német iskolák egy év alatt? A német iskolás gyermekek a mult évben a legújabb kimutatás szerint összesen 285 millió kilógramm hasznosítható hulladékot gyűjtöttek. Ez az óriási mennyiségű hulladék, mely papirosból, csontokból, rongyokból és ócskavasból áll, egy 315 kilométer hosszú, azaz Berlin-Berlin Brémáig érő tehervonatot töltene meg.

Egy almafa jövedelme. Egy goslari asztalosmester harminc év előtt, amikor önállósította magát, egy almafát ültetett. A termést minden évben eladta és a befolyt összeget bankba tette. Most, amikor egyszer hirtelen nagyobb összeget volt szüksége, kivette a bankból pénzét és ekkor kiderült, hogy a fa harminc esztendő alatt 3600 birodalmi márkát jövedelmezett. (MN)

Az első varrógép. Az első varrógépet Madersperger bécsi szabómester szerkesztette 1807-ben. Hosszu éveken át folytatott fárdságteljes kísérleteivel ezzel sikerült megoldani a problémát, miképpen lehet a vrást „vasból való kézzel” megkönynyíteni. További hét éves tökéletesítő munkával azt is elérte, hogy gépével nemcsak egyenes irányban percenkint 100 öltést tudott tenni. A gépet, mely most a bécsi technikai muzeum felteve őrzött kincse, a szakemberek „a finom mechanika és a legkülönbözőbb kombinációk csodájának” mörösitették. Alkotójának az áldozatos munka, melybe minden erejét és vagyonát beleölte, amint ez már a feltalálók sorsa szokott lenni, nem hozott földi boldogulást. Szegénysége miatt még a szabadalmaztatás borsos díját sem tudta előteremteni. Madersperger a szegényházban halt meg, nevéről azonban a technikai tudomány a nagyjelentőségű találmány 135 éves évfordulója alkalmával az egész világon kegyelettel emlékezik meg.

Fordításokat

román, német és magyar nyelven, irodalmi és szakcikkeket, valamint egyéb irodalmi munkákat vállalok. Timisoara, a Kusu Sirianu 2

Wickman ur levelet kap az angol kormánytól Igy lett Anglia a világ kaucsukdiktátora

1876-ban történt, egy szürke októberi napon, Henry Wickman-Arkins, a braziliai angol farmer, akinek érdeklődése nem terjedt túl néhány ezer hoidas bérlete határain, levelet kapott. Magában véve nem rendkívüli esemény, ha Wickman ur farmján nem is volt mindennapi vendég a levélhordó küldönc, ez alkalommal azonban angol ember volt a küldönc, egyenesen Londonból. Wickman ur nem akart hinni szemének, de végül mégis csak hinnie kellett a kézzelfogható valóságnak: levelet kapott az angol kormánytól. Ha a tény már maga is mesébeillő volt, még meglepőbb volt a levél tartalma: a londoni gazdasági miniszterium a névtelen braziliai farmert száraz tárgyilagossággal egyszerűen lopásra szolította fel.

Az angol királyi kormány — szolt a levél — tudomást szerzett arról, hogy Wickman-Arkins ur kísérleti ültetvényein kaucsuktermeléssel is foglalkozik, tehát kaucsukszakembernek számít és így feltehetőleg tudomása van az ugynevezett hevea-magnak, a rendkívül fontos nyersanyag szempontjából való jelentőségéről is. Sajnos, a magvakat nem lehet Braziliából megrendelni, mivel az ország kormánya a hevea-mag kivételét semmi körülmények között sem hajlandó engedélyezni és hatóságait utasította, hogy milder esetleges csempészési kísérletet kíméletlenül akadályozzanak meg. Ezeknek a tényeknek birtokában az angol királyi kormány jónak látta, hogy Mr. Wickmanhez olyan meghívással forduljon, melynek végrehajtásával olyan szolgálatot tehet hazájának, amilyen a világtörténelemben eddig csak ritkán jutott angolnak osztályrészül.

Wickman nem sokat töprengött: Angliának szüksége volt hevea-magokra. Anglia a Maláji-szigeten, Holland-Indiában és Afrikában kaucsukültetvényeket akart létesíteni: Anglia meg akarta magának a világ kaucsukdiktátorságát szerezni és a sors különös játékából éppen őrá. Mr. Wickmanre várt a szerep,

hogy a nagy terv utját egyengesse. És Wickman ur elvállalta a megbízást.

A parai brazil hivataltalnokok kissé csodálkoztak, hogy régi ismerősük, Mister Wickman hirtelen nagyobbszabasu orchideamagszállítmányokat indított utnak Liverpoolba, de mit tehettek egyebet, beenyugotak. A feladott zsákok csakugyan orchideamagvakat tartalmaztak csak, ennek kivitele pedig bárkinek szabadságában volt. Már öt hónap óta elvezték a derék hatóságok azt a jogot, hogy az angol farmer küldeményeit ellenőrizhessék, amikor 1877 március közepén Wickman hirtelen bejelentette, hogy az utolsó szállítmányt személyesen akarja utján elkísérni. Abban, hogy ez alkalommal nem braziliai hajókra, hanem az angol „Wellington” gőzösre esett a választás, a jámbor hivatalnokok nem láttak semmi különöset és az sem tűnt fel nekik, hogy a „Wellington” matrózi revolvertáskát viselnek oldalukon. Március 19-én Wickman mint mindig, most is átadta a hivatalnokoknak a két előírt próbászakot és vidám mosollyal fellépett a „Wellington” fedélzetére, ahol már mozgalmas élet folyt. A braziliaiak hamar felfedezték ugyan, hogy a próbászakok orchidea helyett hevea-magokat tartalmaztak, azonban már elkéstek. A „Wellington” felhúzott hiddal indulván, fedélzetén Wickman rakományával. Ektelel dühvel rántották elő a rászedett hivatalnokok pisztolyaikat, de karjuk hamar lehanyatlott: a fedélzetről 12 marcona matróz kezében 12 revolvercső ásitott rájuk, tizenkettő pedig sokkal több, a négyenél.

Wickman a 66.000 hevea-maggal sértetlenül megérkezett Angliába. Ez a 66.000 mag Kew Gardens üvegházába, innen a Maláji-szigetre került és belőlük nőtt ki Nagybritannia kaucsuk-diktátorsága. Ennek a diktatúrának megalapítója pedig, a braziliai ráflókaland hőse megkapta a Sir címet. Az angol kormány nem volt hálátlan Wickman urral szemben. (MN)

Rádió

CSÜTÖRTÖK, APRILIS 9

Bucuresti: 6.55 Hírek, hanglemek. 11.30 Katonai rádióposta. 12.30 Zenekari hangverseny. 13 Hanglemek. 13.50 Német nyelvű hírek. 14 Rádióhíradó. 14.20 Hanglemek. 14.30 Sebesültek órája. 17.50 Német hírek. 18 A rádiózenekar szimfonikus hangversenye. 18.40 Nők negyedóra. 18.55 A hangverseny folytatása. 20 Hírek 20.10 Ének. 20.40 Előadás. 21 Zenekari hangverseny. 22 Hírek, sport. 22.20 Spanyol zene zongorán. 22.43 Csellóhangverseny. 23 Hanglemek.

Radio Moldova: 13 Hanglemek. 13.20 Hírek 13.30 Zenekari hangverseny. 14 Hírek. 14.20 A hangverseny folytatása. 14.40 Egészségügyi tanácsok. 14.50 A hangverseny folytatása. 18.30 Hanglemek. 19 Ének. 19.15 Előadás. 19.30 Könnyű olasz zene. 20 Előadás. 20.15 Eneknegyves. 20.30 Hírek. 20.40 Hanglemek. 22 Hírek. 22.20 Hanglemek.

Budapest I: 6.40 Torna. 7 Hírek, hanglemek. 10 Hírek. 11.20 Zongorahangverseny. 11.40 Elbeszélés. 12.10 Cigányzene. 12.40 Hírek. 13.30 Bajtársi szolgálat. 14 Szórakoztató zene. 14.30 Hírek. 15.20 Táncczene. 16.15 Ruszin műsor. 16.45 Hírek. 17.15 Szórakoztató zene. 17.40 Méhészeti tanácsadó. 18.05 Tangóharmonika. 18.20 Elbeszélés. 18.40 Katonazene. 19 Hírek. 19.30 A Carmen című opera előadása. A második szünetben kb. 21.35 Kullügyi negyedóra. 21.40 Hírek. 22.15 A rádiózenekar hangversenye. 23 Idegen nyelvű hírek. 23.25 Cigányzene. 24 Hírek.

Budapest II: 16.15 Szórakoztató zene. 17.45 Csellóhangverseny. 18.10 Gyorsirási tanfolyam. 18.40 Hanglemek. 19.10 Katonazene. 20 Hírek. 20.10

Táncczene. 21.10 Versek. 21.35 A Carmen opera előadásának folytatása.

PÉNTEK, APRILIS 10

Bucuresti: 6.55 Hírek, hanglemek. 11.30 Katonai rádióposta. 12.30 Hanglemek. 12.50 Román német katonazene. 13.50 Német nyelvű hírek. 14 Rádióhíradó. 14.20 Hanglemek. 14.30 Sebesültek órája. 17.50 Német nyelvű hírek. 18 Zenekari hangverseny énekszámokkal. 19 Zongorajáték. 19.15 Hangverseny. 20 Hírek. 20.10 A Carmen című opera előadásának közvetítése. Közben 21 Előadás. 22 Hírek, sport. 23.20 Hanglemek.

Radio Moldova: 13 Hanglemek. 13.20 Hírek. 13.30 Könnyű zene. 14 Hírek. 14.20 Zenekari hangverseny. 18.30 Hanglemek. 19 Tiroli zene. 19.15 Előadás. 19.30 Ének. 20 Kamarazene. 20.30 Hírek. 20.40 Hanglemek. 21 Ének. 21.20 Hanglemek. 22 Hírek. 22.20 Táncczene.

Budapest I: 6.40 Torna. 7 Hírek, hanglemek. 10 Hírek. 10.15 Szórakoztató zene. 11.20 Táncczene. 11.40 Felolvasás a sportolók táplálkozása címen. 12.10 A rádiózenekar hangversenye. 12.40 Hírek. 13.30 Bajtársi szolgálat. 14 Hegedűjáték. 14.15 Ének. 14.30 Hírek. 15.20 Zenekari hangverseny. 16.15 Felolvasás. 16.45 Hírek. 17.15 Hangképek. 18 Ének. 18.20 Német műsor. 18.40 Nyitány. 18.50 Sporthírek. 19 Hírek. 19.10 Felolvasás. 19.50 Cigányzene. 20.35 Felolvasás. 21 Táncczene. 21.25 Felolvasás Frankfurtból. 21.40 Hírek. 22.10 Szalonzene. 23 Idegen nyelvű hírek. 23.25 Magyar dalok. 24 Hírek.

Budapest II: 18.35 Operettrészletek. 19.20 Modern zeneszerzők. 20 Hírek. 20.10 Az Ocskay brigádéros című színi előadás.

KÖZGAZDASÁG

Egységes ellenőrző regiszter-rendszer lép életbe

A hivatalos lapban közzétett rendelet törvény kiadja, hogy a termelés növeléséről, az árrezsimről, valamint az áruzsoráról és gazdasági szabotázsokról szóló 1941. évi 396. számú rendelet törvénnyel létesített ellenőrző regiszter 1942 július 1-től kezdve egyéni ellenőrző regiszter marad.

Ellenőrző regiszter vezetésére kötelezi a törvény ennek későbbi módosításai mindazokat a nagyiparokat, nagy- és kiskereskedőket, valamennyi kategóriába tartozó kisiparosokat, vállalati tulajdonosokat, akik bizonyos termékek és áruk átalakításával foglalkoznak, vagy pedig olyan cikkek és termékek forgalombahozatala tartozik körükbe, amelyeket átalakítási eljárás szükséges. Ellenőrző regiszter vezetésére kötelezve még azok az üzemek és vállalatok is, melyek szolgáltatásokat nyújtottak. Az ellenőrző regiszter láttamozva és füzve az illetékes pénzügyigazgatóságtól szerzendő be önköltségi áron. A regiszter mentes mindennemű állami, megyei és községi bélyegleték és adó alól és az illető vállalat valamennyi

fiókja, lerakata és termelési helye köteles vezetni. Az újonnan létesített fiókok, lerakatok stb. működésük megkezdésétől számított tizenöt napon belül kötelesek beszerezni az ellenőrző regisztert.

A regiszterben a következő rovatok vannak: Az ellenőrzés kezdetének napja és órája, az ellenőrző közege neve és rangja, az ellenőrző közeg felettes hatósága által kibocsátott igazolvány száma, mely a törvény alapján végzik az ellenőrzést, ennek tárgya, valamint annak feltüntetése, milyen időtartamra történik az ellenőrzés, az ellenőrzés befejezésének napja és órája, az illető vállalatnak adott felmérés, észrevételek és ajánlások a metaláni formahibák kiküszöbölésére, végül az ellenőrző közeg és az ellenőrzött vállalat vezetőjének aláírása.

A törvény felhatalmazta a pénzügyminisztériumot, hogy a nemzetgazdasági minisztériummal való egyetértésben bizonyos kategóriájú kisvállalatok részére feltételezzék tegye az ellenőrző regiszter vezetését.

Az amerikai konvergenciák május végén beüntetik üzemüket. Az Egyesült Államokban a konvergenciák május 31-én beüntetik működésüket. Az intézkedésre a nyersanyag hiány miatt kerül sor. Ezenkívül újabb intézkedéseket terveznek a polgári fogyasztás korlátozására is. A nyersanyag és unkáshiány következtében még a magánépitkezést megtiltják.

Vasutállamosítás Amerikában. A háborús törvények keretében Roosevelt elnök a „Toledo-Peoria and Western Railway” vasutvállalatot államosította. A gyakorlatilag a rendszabály nem esik ugyan nagy újjal latba, elvi jelentősége azonban mégis igen nagy, mivel ez az első eset, hogy az amerikai állam egy jelentékeny gazdasági vállalkozás magánjellegét veszíti. Ami ma ezzel a kisebb fontosságú vasutársasággal történt, az holnap a nagy „Trunk-Railway” vállalatokkal is megtörténhet. (MN)

Cipészfonál angolnabőről. A nagy dán börgyák már hónapok óta kiterjedt kísérleteket folytatnak cipőiparban használatos varrónálának angolnabőrrel való előállítására. Az angolnabőr a szíjkészítésben, egyéb halbőrök pedig a cipőgyártásban, tárcakészítésben stb. máris nagy szerephez jutottak. Angolnabőrrel készülnek a gázálarcok szíjai is. A kikészítési módot nem szabadalmazták, hanem üzemi titokként kezelik. A halbőröknek a legkülönbözőbb célokra való felhasználása Dániában eddig is rendkívüli módon elterjedt. (MN)

Az új török állami költségvetés. Az 1942/43. évi költségvetési előirányzat a kiadások egész sorának melését tervezi. Ez elsősorban az általános drágulásra való tekintettel elkerülhetetlenné lett tisztviselői fizetésemelések miatt vált szükségessé, de nagy szerepet játszanak az újabb belső kölcsönök folytatásának növekedését, kamatterhek is. Az előirányzat emelése legnagyobb a honvédelmi minisztérium költségvetésében, mely az előző évi 78 millió török fontból kerekén 102 millióra emelkedett, nem is számítva a véderő rendkívüli hiteleit, melyek előreláthatólag sokkal magasabbra fognak rugni. (MN)

Ohmányokról
Iratokról és
Számákról

FOTOKÓPIA

eredeti nagyságban,
kicsinyítve
vagy nagyítva

TELEFON
34-30

FOTO STUDIO

ENGEL ENDRE

fényképészeti műtermében ::
TIMISOARA (TEMESVAR) I, PIATA LIBERTATII 4

Határidő napló

ÁPRILIS 10:

Öcskavas készletek: havonta eddig a napig bejelentendők.

Részvénytársaságok és részvényi betéttársaságok két példányban elkészített nyilatkozatának benyújtása lejár.

SPORTESEMÉNYEK

A vasárnapi Chinezul-CAMT—UDR mérkőzéssel vasárnap már befejeződik az első csoport bajnoksága

A Basarabia-kupa első csoportjában vasárnap már befejeződik a küzdelmek. Aradon viszont csak most kezdődnek és Bucurestiben is még három forduló van hátra. A döntő szakasz KK-rendszerű folytatásáig az első csoportnak ebbe a szakaszba bekerülő csapatai pihenőre kényszerülnek.

Az első csoport vasárnapi befejező mérkőzése nagy érdeklődést keltenek, mert ezeken dől el az, hogy melyik csapat képviseli majd az UDR mellett az első csoport labdarugását a kupa döntőszakaszában.

A CHINEZUL-CAMT—UDR-MÉRKŐZÉS

Timisoaran (Temesvárott) kerül eldöntésre és az minden bizonnyal nagy harcot hoz, hiszen a Chinezul-CAMT minden erejével azon lesz, hogy bekerüljön a

döntő szakaszba. Ismerve a Chinezul-CAMT mai formáját, nem látszik lehetetlennek, hogy akár a kitűnő UDR-t legyőzze, különösen akkor, amikor ilyen nagy tétrel van szó. Ha figyelembe vesszük, hogy az UDR is mindig szívesen látott vendég volt Timisoaran (Temesvárott), akkor érthető az a nagy érdeklődés, amivel ezt a vasárnapi mérkőzést várják.

Ugyancsak nagy küzdelem lesz Resitan (Resicán) az SSMR és a CFR csapatai között, hiszen a tét ott is ugyanaz. A körmérkőzés során a CFR ugyan gyengébb formáról tett tanúságot, de valószínű, hogy ez csak átmeneti hanyatlás volt és vasárnap már ismét a régi lendülettel játszik a vasutas csapat a kitűnő munkás együttes ellen.

A bucurestii körmérkőzést a Juventus nyerte

A bucurestii körmérkőzés döntőjét kedden tartották, mintegy 3000 főnyi közönség előtt. A döntőt nagy küzdelem után a Juventus nyerte meg Naciu (2) és Flamaropol góljaival annak ellenére, hogy a Venus az első félidőben Humis és Jordache góljaival vezetett. Az eredmények:

Juventus—Venus 3:2 (0:2)

Rapid—Unirea Tricolor 4:1 (1:0).

Luigi Mussina az Európa bajnoka

A berlini Deutschland-csarnokban 14.000 néző előtt nagy küzdelmet vívott az olasz Luigi Mussina és a német Richard Vogt az ökolívó Európa-bajnokságért. A mérkőzés nagy küzdelem után a technikásabb olasz pontozásos győzelmét hozta. Vogt lelkes küzdenitűdése nem volt elegendő a nagyobb technikával szemben.

Egyéb külföldi sporteredmények

Antwerpen: Német Helyőrség—Flammand válogatott 3:2 (1:1). A német katonacsapat, amelyben több neves játékos szerepelt, 20.000 főnyi közönség előtt szép játék után győzött.

Budapest: A Moldoványi-vándordíjas vízóversenyben a kadivást Palócz nyerte 9 győzelemmel Kárpáti és Német előtt, a törvívásban Pesthy győzött

ÁPRILIS 13:

Az 1940 szeptember 6. utáni zsidó vagyontárgy-elidegenítésekről szóló nyilatkozatok benyújtása lejár.

ÁPRILIS 15:

Társaságok (kivéve a bankvállalatokat, amelyekre más intézkedések vannak érvényben) ingó és ingatlan vagyonuk újraértékelése után végrehajtott tőkeemelés után fizetendő adót kedvezményesen egyenlíthetik ki, ha a tőkeemelés kimondó közgyűlés e nap előtt összeül.

Az 1942—43. pénzügyi évre szóló adóvallomások benyújtásának utolsó napja.

Cipőgyárak, üzletek és műhelyek eddig a napig kötelesek eljuttatni jelentésüket az előző két heti készletről a nemzetgazdasági minisztérium termelési osztályához (Ministerul Economiei Nationale, Directia Productiei.)

Repülőbélyegeknél okmánybélyegre történő becserélése eddig a napig kérhető a helyi CAM lerakattól.

Kertészetek és faiskolák forgalmi adóvallomásának benyújtása.

ÁPRILIS 17:

Gyapotfonodáknak a nemzetgazdasági minisztérium nyersanyagosztályához (Ministerul Economiei Nationale, Directia Materiilor Prime) külön a katonai és külön a polgári célokra kapott nyersanyag, gyártott és leszállított pamutfonal kéthetenkinti bejelentési kötelezettségének határideje.

ÁPRILIS 19:

Ricinusmag- és ricinuszolajkészletek zárolás alól feloldása.

Baltazár előtt, mindkettőjüknek 7—7 győzelme volt. A párbajtörvívásban Mikla lett az első 8 győzelemmel, Gerevich a harmadik helyre került 5 győzelemmel.

Kopenhága: A sokszoros világrekorder uszónő Ragnhild Hvéger elhatározása ellenére ismét indult és a 100 yardos távon 59,9, míg a 400 yardon 5:08 idővel győzött.

Kassa: Kassa válogatott—DiMÁVAG 4:2 (2:2).

Nagyvárad: Ferencváros—NAC 3:1 (2:0). 3000 néző előtt érdekes küzdelmet vívott a két csapat. A NAC-nak nem sikerült a visszavágás. A gólokon Finta, Sárosi dr. és Gyetvai, illetve Tóth 11-esből osztottak.

Pápa: Újpest—Pápai válogatott 6:0 (5:0). Góllövők: Zsengellér (3), Szusza (2) és Kalocsa dr.

Pécs: Gamma—Pécs válogatott 6:1 (3:0). A Gamma góljain Palatinus (3), Hárái, Kemény és Tagányi osztottak.

Kaposvár: Kispest—Kaposvár 4:1 (1:1).

Bécs: A Sportklub 4x200 m-es gyorsuszóváltója 12:17 idővel győzött a szombaton rendezett uszónversenyen.

Budapest: A 3000 méteres mezei futóversenyre amelyet a zágrábi nemzetközi versenyre való készülés miatt rendeztek Pataki győzött, 2. Szabó, 3. Ló, 4. Szilágyi. A magyarok Zágrábban két csapat indítanak és ezért a már kijelölt Kelen, Német és Jres mellett a fenti verseny négy helyezettje is utazik.

A Timișoara (Temesvári) városi mozik mai műsora

CAPITOL

Hat nap szabadság

Főszerepben **Gustav Fröhlich** és **Maria Andergast**
Egy frontkatonája sorsa hat nap szabadsága alatt

THALIA

A TOBIS nagy filmje!

Ledérség

Főszerepben **Hilde Krahl** és **Mathias Wieman**
A kitűnő német filmszínésznő két ellentétes természetet testesít meg. A férfi mindkettőbe szerelmes lesz, ebből keltük ki a drámai összütközést

APOLLO

Igazi lélegzete-állító film!

Akasztófára Pedróval

F szerepben **Heinrich George** és **Maria Landrock**
Lebilincselő cselekmény!

Előadások kezdete 3, 5, 7 és 9 órákor

Vasár- és ünnepnap d. e. 11 órákor is

Apróhirdetések

FIGYELMEZTETÉS. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. Gyakran előfordul, hogy hirdetőink távbeszélőn adják fel apróhirdetéseiket. Tekintettel arra, hogy ilyen esetekben az apróhirdetések számlázása és a hirdetői díj beszedése munkatöbblettel jár, a pénzbeszedő alkalmazása révén költségtöbblettel is jár, a nem a feladás alkalmával fizetett apróhirdetések díja a rendes díj kétszerese.

DIJSZABÁS. Alláskeresés rovatban tíz szóig tizenöt leí, minden további szó kettő leí. Minden más rovatban tizenöt szóig harminc leí, minden további szó három leí. Vastagabb betűvel a díj kétszerese. Jelíges és „Cim a kiadóban” jelzésű hirdetéseknel tíz leí pótdíj fizetendő. Üzleti hirdetések csak keretes hirdetésként vehetők fel.

Alkalmazás

Hadmentes gépész-kovácsot keresünk komenciós évi alkalmazásra. Cim Reclama Hirdetőbe, Arad, Eminescu 8. (1994)

Mindenes jól főző, 15-re felvétetik, keresztény családhoz. Timișoara, I. Bulv. Regina Maria 1, II. emelet 11. (5065)

Mechanikus azonnalra keresetük, Braun Antal zeneház, Timișoara (Temesvár) IV., Berthelot-ut 16. szám. (841)

Fiatal ügyes kereskedő keresek május 1-re. Marx József csemege- és fűszerkereskedő, Aiud. (3494)

Két ügyes munkásnő, kik már gép mellett dolgoztak, felvétetnek. Cim Reclama Hirdetőirodában, Arad, Eminescu-utca 8. (1930)

Kifutófiu felvétetik. Krebsz festőde, Arad, Bul. Reg. Ferdinand 51. (2000)

Fatalp készítő gépekkel berendezve, finomabb munkára adják le címüket. „Rendelés adok” jelíge a Reclama Hirdető iradában Arad, Eminescu-u. 8. (1931)

Mindenes, főzítudó, kéttagu családhoz felvétetik, Farcasiu, volt Éles fűszerüzlet, Arad, Bratianu-utca 1. (1985)

Mindenes szakácsnő azonnali belépésre keresetük. Timișoara II., Miron Romanul-utca 1, az Apollo-mozival szemben. (850)

Allást keres

Mezőgazdasági gépész mester- és traktorvezetői könyvvél, malmok és motorok kezelési szakismerettel, jó bizonyítványnyal, hadmentes, 40 éves, azonnalra állást keres, Kosa János, Buia jud. Tarna-va mare. (846)

Teljes ellátás ellenében pénztárnői vagy társalkodónői állás vállalna 38 éves, római katolikus nyugdíjas állami tisztviselő. Cim a timișoara (temesvári) kiadóban. (845)

Hegyes vidékre elmennék egyedülálló urhoz vagy urnőhöz szerény háztartás vezetésére. Középkorú komoly keresztény nő vagyok, aki ugy ifjúságomban, mint a háztartásban perfect. Ajánlatokat „M. M.” jelíge a timișoara (temesvári) kiadóba kérek. (849)

Gyermekszertető komoly leány bejáró gyermeknőasszonyi állást keres. Címeket „Komoly” jelíge a Reclama Hirdetőbe, Arad, Eminescu-u. 8. (1991)

Lakás

Keresek nem zónában egy- vagy kétszobás, fürdőszobás lakást május 1-re. Címeket „Aeszkulat” jelíge a timișoara (temesvári) kiadóba kérek. (3497)

Zsidó családnál szép üres vagy butorozott szoba, közvetlen fürdőszobahasználattal nem zónában, azonnal kiadó, közvetlen a hatos villamos megálló mellett. Ajánlatokat „Rendes lakó” jelíge a timișoara (temesvári) kiadóba kéretnek. (854)

Butorozott szobát fürdőszobahasználattal keresek Aradon. Címeket Arad, Reclama Hirdetőbe „Jól Fizető” jelíge alatt kérem leadni. (5067)

Adás-vétel

Állami sorsjegyet az első osztályra már kaphat 300 leíért a közismert szerencsés számmal rendelkező Jucioia trafikban, IV. Timișoara (Temesvár) Bratianu-utca 15. Diszkrét kezelés. (3477)

Ebédők, hálószobák, kombinált szekrény, matracok, ottománok, Thonet-székek, varrógépek, konyhabutorok, egyes ágyak, szekrények, kombinált szekrények olcsón, kasszákat és irodaberendezéseket stb. olcsón kaphatók Blidariunál, Timișoara (Temesvár) IV. kerület, Kültl-tér 2. szám alatt, az udvarban. Megvételre keresünk sürgősen teljes lakásberendezéseket, szőnyegeket, varrógépeket stb. Magas árat fizetünk (3474)

A Tempo bizományi üzlet Arad (Fischer Eliz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyegeket, íróasztalokat, varró- és írógépeket, hálószoba-, ebédő- és szalonbutorokat, csillárokat, festményeket, rekamiéket, kasszákat, egyes bútorokat. Porcellánok és disztárgyak nagy választékban. Veszünk megbízóink részére teljes lakásberendezéseket, modern és antik bútor, szőnyegeket, ezüstöt, varrógépet, nemes porcellánt. Zálogrédiláját meghosszabbítjuk. Futárunk hetenként kétszer megy Timișoara (Temesvárra). Tempo, Arad (Fischer Eliz-palota). Telefon: 19-75. (4028)

Tavaszi idényre ajánlom Önnek vegytisztító és ruhafestő intézetemet

GUTJAHR

Központ Timișoara II. Dorobantilor 6 sz.

Fiók Timișoara II, Strada Daellor 1

Fiók Timișoara IV, Bul. Berthelot 4

Zongora „Stingl” fekete rövid kereszt-hurok, legújabb modell, kitűnő állapotban és egy tenisz rakét eladó. Timișoara IV., Bulv. Berthelot 2, I. emelet, ajtó 5. (851)

Figyelem!

A n. é. vásárló közönség szíves tudomására hozom, hogy Timișoara (Temesvárott) a IV. kerületben Bulev. Berthelot 10. szám alatti **rövidáru, trikó, harisnyaáru és szabókellékek** üzletet átvetttem és szakszerűen tovább vezetem.
Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel
RENG FRIGYES

Épületanyag és tetőcserép eladó. Timișoara (Temesvár), Kunz-telep, 18. sz. (853)

Férfiföltőre való gyapjuszövet 2.80 m. és egyéb férfiruházati cikkek eladók. Timișoara (Temesvár), III. Wilhelm Mühle-utca 21. szám. (5066)

Galambduccok pléhtetővel olcsón eladók. Timișoara (Temesvár), Bulev. Carol 19. (848)

Tenyész tojások, Rhode fajbaromfi keltető tojások beszerezhetők Emge aradi irodájában, darabja 15 leí. Arad, Str. Iosif Vulcan 12. (1997)

Azurgép használt, kifogástalan állapotban, esetleg új gép megvételre kerestetik. Ajánlatokat „Azurgép” jelíge a timișoara (temesvári) kiadóba kérünk. (827)

Eladó egy amerikai utazó bőrönd, egy világos férfiföltőny alacsony erős alakra, egy burett öltöny, erős gumiköpeny. Timișoara (Temesvár) IV., Dim. Strudza-utca 52., ajtó 16., hátul az udvarban. (5064)

Keresek megvételre szodavizgyárat, teljes felszereléssel, üvegmenyisíggel. Ajánlatokat ármegejelöléssel Brunner, Arad, Gojdu-utca 12. (1978)

Üzletberendezés eladó. Havas Iosif, Arad, Nicu Filipescu-utca 14. (1971)

Figyelem!

(a paszterizált tejszínre rendelkezéseket elfogadunk)

KONYA Tejcsarnok

Arad, Avram Iancu-tér 21

Gyermekkosci mély, krém színű, alig használt, konyhabutor, nagy üst üst-házzal, email fürdőkád és pénzszekrény eladó. Timișoara (Temesvár), IV. Fröbl-utca 36. II. emelet 25. (3499)

Eladó nagy csiszolt tükkör faránával, uriszabónak igen alkalmas. Timișoara (Temesvár), I. Gen. Grigorescu-utca 4. I. em. (3483)

Két-háromszobás lakás!

keresek Timișoaran (Temesvárott), nem zónában, központhoz közel, egészséges, tiszta helyen, árja házban. Közvetítők kizárva. Ajánlatokat a Déli Hírlap timișoara (temesvári) kiadóhivatalába kérek, „Pontos fizető” jelíge.

Garzonlakást

1 vagy 2 szobást, fürdőszobával, magas bér mellett keresek. Ajánlatot „Kisebbségi” jelíge a „RECLAMA Hirdetőbe, Arad, Eminescu-utca 8.

Csizma kifogástalan állapotban 40—41 es szabásu eladó. Timișoara (Temesvár) telefon 37—36. (3498)

Ebédő eladó. Timișoara (Temesvár) IV., Carol-ut 36., Jäger. (843)

Különféle

Müstoppolást válllok elsőrangú kivitelben. Címeket „Müstoppol” jelíge a timișoara (temesvári) kiadóba kérek. (3447)

Elvesztett április 7-én a 3-as villamoson Traiantérről a Libertatii-térig terjedő uton, díznőbőr akatátaska Merza Albert névre szóló élelmiszerjeggyel. Megtalálta adja le a timișoara (temesvári) I kerületi rendőrségen. (847)

HAZAK FÖLDEK SZÖLÖK MALMOK TELKEK

minden árfokozatban **HATSCHER ÜGYNÖKSÉG**
Arad, Bul. Carol 17. volt 46)
telefon 13-05

Tartós hullám

a legújabb módszer szerint olajjal főzve

WALTRICH

fodrász Timișoara

II., Traian-tér és Str. Stefan cel Mare sarok. 1-2 3 6 os villamos megállójánál ::

Szép akar lenni?

Használjon **KULKA-féle liliomtejkremet, liliom-tejszappant és liliompudert, három színben, kapható kizárólag a**

Városi gyógyszerárban

a „Fekete Sashoz” az Arany Szarvas épületében

Timișoara I., Piața I. C. Bratianu

Igazolvány-írányképek

a **FOTO STUDIOBAN**

a leggyorsabban készülnek

Timișoara I., Piața Libertatii 4

HIRDESSZEN

a DÉLI HIRLAPBAN!